

VOORZIENIGHEID – ZOALS BESCHREVEN IN HET BOEK ESTHER

*Een preek gehouden op zondagochtend 1 november 1874 door C. H. Spurgeon in de
Metropolitan Tabernacle te Newington.*

Het omgekeerde gebeurde, want de Joden zelf kregen hun haters in hun macht. Esther 9:1

Je weet waarschijnlijk dat sommige mensen de inspiratie van het boek Esther ontkennen, omdat de Naam van God er niet in voorkomt. Ze zouden met evenveel recht ook de inspiratie van veel andere hoofdstukken en zelfs van nog meer verzen in de Bijbel kunnen betwisten. Hoewel de Naam van God niet letterlijk genoemd wordt in Esther, is de Heere Zelf opvallend aanwezig in elk gebeuren dat het boek beschrijft.

Ik heb portretten gezien waarop de namen van de geportretteerden stonden — namen die onmisbaar waren om hen te herkennen. Maar we kennen ook allemaal portretten zonder naam, zo treffend en levensecht, dat je meteen weet wie er wordt afgebeeld zodra je ernaar kijkt. Zo is het ook met het boek Esther: net als in ieder deel van Gods Woord is ook hier — ja, misschien zelfs meer dan elders — de hand van Gods voorzienigheid onmiskenbaar aanwezig.

Het zou onmogelijk zijn om het hele verhaal van Esther in één preek samen te vatten, daarom vertrouw ik erop dat u de hoofdlijnen al kent. Ik vraag u ook om geduld, want wellicht zit er in deze preek meer geschiedenis dan u gewend bent. Toch is dat van groot belang: alle Schrift is immers door God geïnspireerd en daarom nuttig — of het nu gaat om geschiedenis of om leer. God heeft er nooit mee bedoeld dat het boek Esther aan ons voorbij zou gaan; wat Hij ons daarin wil leren, moeten wij met ernst proberen te begrijpen.

In het verhaal van Esther geeft de Heere ons een schitterend voorbeeld van Zijn voorzienigheid. Wanneer wij dat met aandacht en vreugde overdenken, mogen wij Zijn Naam prijzen en leren Zijn hand te herkennen — niet alleen in deze oude geschiedenissen, maar ook in ons eigen leven. Flavel zegt terecht: wie eenmaal de voorzienigheid leert opmerken, zal nooit lang verstoken blijven van haar aanwezigheid. Daarentegen noemt de Schrift dwaas wie door de wereld gaat en Gods werk

niet ziet. Maar de wijze herkent met het innerlijk oog overal de hand van de Heere. Zijn vreugde is het om te zien dat God werkt naar Zijn wil — in de hemel en op aarde, zelfs in de verborgen en diepste plaatsen.

Door de geschiedenis heen heeft God vaak de heidense wereld laten sidderen door Zijn macht zichtbaar te maken. Toch heeft Hij Zich in het bijzonder verbonden aan het volk dat Hij had uitgekozen, en aan dat volk schonk Hij het ware licht, waarin Hij Zich bleef openbaren. De rest van de wereld bleef in duisternis; maar soms schoot er een glans van Zijn heerlijkheid door die nacht heen, zoals bliksem de donkere lucht verlicht tijdens een storm. Sommigen werden daardoor naar Hem toegetrokken en vonden hun God; anderen werden wel gewaarschuwd en stonden zonder excuus, maar keerden zich toch niet af van hun blindheid en afgoderij.

De wonderlijke ondergang van de farao en zijn leger in de Rode Zee was zo'n bliksemschicht die de middernacht van de wereld deed opschrikken. Het was een krachtig bewijs voor de mensheid dat de Heere leeft en dat Hij Zijn plannen kan volbrengen door de natuurwetten te doorbreken en wonderen te verrichten. Het drama dat zich eeuwen later in Susa, de hoofdstad van Perzië, afspeelde, openbaarde opnieuw Gods aanwezigheid en heerlijkheid. Maar dit keer niet door een zichtbaar wonder, maar door Zijn stille, maar onfeilbare voorzienigheid, waardoor Hij al Zijn voornemens verwezenlijkt. Men heeft dan ook terecht gezegd dat het boek Esther een verslag is van wonderen zonder wonderen: het toont de glorie van de Heere, zij het op een andere manier dan bij de machtige ondergang van de farao door bovennatuurlijke kracht.

Laten we nu naar het verhaal zelf gaan. Er waren twee volken: het ene was door God gezegend en beloofd om bewaard te blijven; het andere had Hij vervloekt en gezegd dat Hij de herinnering eraan van de aarde zou uitroeien. Israël zou gezegend zijn en een zegen brengen, maar over Amalek had de Heere gezworen: “De strijd van de HEERE zal tegen Amalek zijn, van generatie op generatie!” Deze twee volken stonden daarom in bittere vijandschap, zoals het zaad van de vrouw tegenover het zaad van de slang staat — een vijandschap die God Zelf heeft gewekt.

Jaren waren verstreken, en het uitverkoren volk verkeerde opnieuw in grote nood. Van het geslacht van Amalek leefde nog slechts een klein overblijfsel op aarde. Onder hen bevond zich een nakomeling van koning Agag: Haman, die aan het hof van Ahasveros, de koning van Perzië, tot de hoogste macht was verheven. Het was Gods raadsbesluit dat hier het laatste treffen tussen Israël en

Amalek zou plaatsvinden: de strijd die ooit door Jozua in de woestijn was begonnen, moest nu in het paleis van de koning voltooid worden door Mordechai.

Aanvankelijk leek deze strijd volledig in het nadeel van Gods volk te verlopen. Haman stond als eerste minister aan de zijde van de machtigste monarch van die tijd, een koning die zich gewillig door hem liet leiden. Mordechai daarentegen, een Joodse dienaar van de koning, hield slechts de eenvoudige positie bij de poort van het paleis. Toen hij weigerde de trotse Haman de eer te bewijzen die anderen hem toonden—door niet voor hem te buigen, noch zijn knieën te buigen—werd Haman vervuld van woede. Toen hij hoorde dat Mordechai een Jood was, laaide die boosheid uit tot een allesverterende haat. Dat één enkeling hem ongehoorzaam bleef, vond hij onverdragelijk, en hij besloot zijn wrok te veralgemenen: niet alleen Mordechai, maar het hele Joodse volk moest in één slag worden uitgeroeid.

Met dat plan ging Haman naar de koning, wiens woord wet was, en hij sprak: er is een volk verspreid over heel het rijk, afzonderlijk levend van alle andere volken, en opstandig tegenover de wetten van de koning. Het is niet tot voordeel van de koning hen te laten bestaan. Daarom verzocht hij toestemming om hen te vernietigen. Om zijn verzoek kracht bij te zetten bood hij een grote som zilver om de koninklijke schatkist te vullen, als vergoeding voor het verlies aan belastingen. Bovendien wilde hij dat de goederen van de Joden voor hun burens een prikkel zouden zijn om mee te werken aan hun ondergang. Zo zou het volk dat hij hatend wilde uitroeien, door hun eigen buit de kosten betalen van hun vernietiging.

De koning hoefde er niet lang over na te denken. Hij gaf Haman zijn zegelring, waarmee het bevel tot vernietiging van de Joden kon worden uitgevaardigd. Daarmee leek het uitverkoren volk geheel overgeleverd aan de macht van een Agagiet die slechts één doel had: hun totale ondergang. Maar er stond iets machtigers tussen hen en hun vijand: het betrouwbare Woord van God. Want de Heere heeft gezegd: “Elk wapentuig dat tegen u wordt vervaardigd, zal niets uitrichten, en elke tong die in het gericht tegen u opstaat, zult u schuldig verklaren.” Laten we zien wat er gebeurt en welke lessen we daaruit mogen trekken.

I. Ten eerste leren we uit het verhaal dat de Heere Zijn dienaren op de juiste plaatsen neerzet om Zijn werk te doen.

God werd niet verrast door Hamans sluwe en kwaadaardige complot; Hij had alles voorzien en Zijn

plannen voorbereid. Om Hamans aanslag te vrijdelen, was het nodig dat een vrouw van Joodse afkomst aanzienlijke invloed zou krijgen bij de koning. Hoe kon dat tot stand komen? Door een reeks gebeurtenissen, jaren vóórdát Haman zijn plan smeedde, werd dit al door Gods voorzienigheid geordend.

Toen Ahasveros tijdens een drinkgelag dronken zijn waardigheid vergat, liet hij zijn vrouw Vashti roepen om zich publiekelijk te tonen voor vorsten en volk. In die tijd durfde niemand het bevel van de koning te negeren, en het was dan ook schokkend dat Vashti, met koninklijke waardigheid, weigerde zich zo te vernederen voor die dronken prinsen. Om die weigering werd zij uit haar positie verstoten, en zo begon de zoektocht naar een nieuwe koningin.

Wij hoeven Mordechai niet te prijzen omdat hij zijn aangenomen dochter Esther liet deelnemen aan die heidense schoonheidswedstrijd. Zijn handelwijze was zeker niet in overeenstemming met Gods wet en bracht grote geestelijke gevaren met zich mee voor haar ziel. Voor Esther zou het veiliger zijn geweest om de vrouw te worden van de eenvoudigste man in Israël, dan terecht te komen in de harem van de Perzische despoot. Toch zien we dat de Schrift het verkeerd handelen van Esther en Mordechai niet goedpraat, maar eenvoudigweg weergeeft hoe God zelfs het kwade ten goede weet te keren. Zoals een apotheker uit giftige planten heilzame medicijnen kan destilleren, zo bracht God uit deze omstandigheden redding voort. Esther bereikte daardoor een hoge positie, en deze werd uiteindelijk ten dienste van haar volk aangewend.

Esther's positie in het paleis was een middel in Gods hand om de vijand te bestrijden. Maar alleen Esther was niet genoeg. Ze leefde geïsoleerd in de harem, omringd door kamerlingen en hofdames, afgesloten van de buitenwereld. Er moest iemand buiten het paleis zijn die het welzijn van Gods volk bewaakte en Esther tot actie zou oproepen op het beslissende moment.

Daarom was er Mordechai, haar neef en pleegvader. Hij kreeg een plaats bij de poort van het paleis, waar talloze koninklijke zaken passeerden. Het was de meest strategische plek die hij kon krijgen. Daar zat iemand die moedig, scherpzinnig en standvastig was—een waakhond voor Israël. In feite had Israël nooit een betere wachter gekend dan Mordechai, de zoon van Kis, de Benjaminit: een totaal ander man dan die eerdere zoon van Kis, koning Saul, die Amalek ooit had laten ontsnappen. Door zijn verwantschap met Esther kon Mordechai via haar kamerheer Hatach met haar in contact blijven. Daarom bereikte het nieuws van Hamans verschrikkelijke bevel snel de koningin. Zo werd

Esther zich bewust van het gevaar waarin Mordechai en het hele Joodse volk verkeerden.

Door een unieke voorzienigheid plaatste de Heere beide instrumenten—Esther en Mordechai—op precies de juiste plekken. Mordechai zonder Esther had weinig kunnen betekenen, en Esther zonder Mordechai zou machteloos zijn geweest. Intussen werd een samenzwering tegen de koning ontdekt. Mordechai bracht dit aan het licht en gaf het door aan de hoogste autoriteiten. Daarmee redde hij het leven van de koning, die hem een grote gunst verschuldigd bleef. Dit detail bleek later een onmisbaar radertje in Gods grote plan.

Broeder, welk kwaad er ook beraamd wordt tegen Gods zaak en tegen Zijn waarheid—en ik weet zeker dat er vandaag de dag veel gaande is, want noch de duivel, noch zijn dienaren blijven ooit werkeloos—één ding mag je vast en zeker weten: de Heere wéét ervan. En Hij heeft Zijn eigen Esther en Mordechai al klaargezet om alle plannen te vrijdelen. Hij heeft de mensen die Hij wil gebruiken op hun plaats gezet; Hij heeft Zijn hinderlagen voorbereid om Zijn vijanden te verrassen. Daarom hoeven wij nooit te vrezen: de Heere is Zijn vijanden altijd een stap voor. Hij heeft voorzorgsmaatregelen getroffen tegen hun kwaad.

Ieder kind van God bevindt zich precies dáár waar de Heere het voor een bijzonder doel heeft geplaatst. En dat brengt ons bij de praktische vraag: onderzoek jij wel eens waarom God jou daar heeft neergezet waar je nu bent? Misschien verlang je naar een andere positie vanwaar je denkt meer voor Jezus te kunnen doen. Maar, geliefde, verlang niets anders dan de Heere te dienen in de plaats waar je bent. Zit je als Mordechai bij de poort van de koning? Dan is daar werk voor jou te doen. Zit je, zoals Esther, op de troon van de koningin? Ook daar ligt jouw taak. Vraag niet om poortwachter of koningin te zijn; wees enkel trouw en dien God op de plaats waar Hij je heeft neergezet.

Ben je rijk? Dan heeft God je aangesteld als rentmeester: wees een goede rentmeester. Ben je arm? Dan heb jij een unieke plek om woorden van bemoediging te spreken tot anderen die eveneens in nood verkeren. Woon je in een godvruchtig gezin? Dan heeft de Heere een bedoeling met die veilige plaats. Woon je in een goddeloos huis? Dan heeft Hij jou daar als lamp geplaatst om in de duisternis te schijnen— zorg er dan voor dat jouw licht niet dooft. Esther deed wat een Esther hoorde te doen, en Mordechai handelde zoals alleen een Mordechai kon handelen.

Broeders en zusters, ik ben ervan overtuigd dat God ook ieder van u op de juiste plaats heeft gezet,

net zoals een wijze aanvoerder zijn leger zorgvuldig indeelt voor de strijd. Misschien begrijp je Gods plan nu niet, maar op de dag van strijd zal blijken dat Hij iedere soldaat terecht op de juiste plek heeft geplaatst. Het is dwaas om naar een andere plaats te verlangen of neer te kijken op hen die een andere positie innemen. Iedereen die verlost is door het kostbare bloed van Jezus, moet zich volledig aan de Heere wijden en zeggen: *“Heere, wat wilt U dat ik doen? Hier ben ik, en door Uw genade ben ik bereid.”*

Vergeet dit nooit: God plaatst in Zijn voorzienigheid elk van Zijn kinderen precies daar waar Hij hen gebruiken wil.

II. Ten tweede: de Heere ordent niet alleen Zijn dienaren, Hij houdt ook Zijn vijanden in toom.

Let eens goed op Haman. Nadat hij het koninklijk decreet had verkregen om alle Joden op één dag te vernietigen, was hij vastbesloten zijn kwaadaardige plan zorgvuldig uit te voeren. Omdat hij bijgelovig was en geloofde in astrologie, liet hij zijn waarzeggers het lot werpen om een “gunstige” dag voor zijn onderneming te vinden. Er werden maandenlang loten geworpen, en pas bijna aan het einde van het jaar wees het lot de dertiende dag van de twaalfde maand aan. Op die dag, zo verzekerden de tovenaars, stonden de sterren hem gunstig en zou zijn ster rijzen.

Maar hoewel het lot werd geworpen, lag de beschikking in de hand van de Heere. Zie toch: er waren nog elf volle maanden voordat de Joden zouden worden aangevallen. Dat gaf Mordechai en Esther ruimschoots de tijd om zich te organiseren en voorbereidingen te treffen om het wrede decreet tegen te gaan. Stel dat het lot in de tweede of derde maand was gevallen: dan hadden de boodschappers de uiterste grenzen van het Perzische rijk nauwelijks kunnen bereiken en waren tegenmaatregelen onmogelijk geweest. Menselijkerwijs gesproken zou het volk vernietigd zijn.

Hier zien we dat zelfs in de raadskamer waar tovenaars en astrologen hun spreuken en leugens uitspreken, de Heere aanwezig is. Hij maakt de tekenen van de leugenaars te schande en brengt de waarzeggers in verwarring. Hun astrologie en toverij waren niets dan dwaasheid, en hun bijgelovige adviezen voerden Haman rechtstreeks naar zijn eigen val. De Schrift zegt terecht: *“Want er is geen toverij tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël.”*

Daarom, gelovige, vertrouw op de Heere en wees geduldig. Leg je ziel in Zijn handen en laat je tegenstanders aan Hem over. Want Hij kan hen doen vallen in de kuil die zij zelf voor jou hebben gegraven.

Kijk hoe Haman met list te werk ging: hij bedacht dat de Joden door het gehele volk mochten worden gedood, en dat hun bezittingen als buit de moordenaars zouden toekomen. Het was een sluwe zet, want hebzucht zou zelfs de laagste mensen aansporen om mee te doen; bovendien zouden sommigen hun schuldeisers zo kwijt kunnen raken. Maar zie tegelijk de ontsnappingsmogelijkheid die juist dit bood! Als het decreet had opgelegd dat het Perzische leger de Joden moest uitroeien, was er nauwelijks ontsnapping mogelijk geweest. Maar nu de uitvoering aan particulieren werd overgelaten, bood het tweede decreet—waarin de Joden zichzelf mochten verdedigen—een krachtig tegenwicht. Zo maakte God dat de sluwheid van Haman uiteindelijk niets dan dwaasheid bleek.

Er is nog een ander bewijs van Gods remmende hand: hoewel Haman tot in het diepst van zijn hart geprovoceerd was door Mordechai, bracht hij hem niet meteen om. De Schrift zegt: Haman “hield zich in.” En dat is opmerkelijk! Trotse mensen laten zich vaak snel meeslepen en grijpen naar onmiddellijke wraak. Maar Haman onderdrukte zijn woede, wachtte, en pas later richtte hij die galg op. Dit laat duidelijk zien hoe God de grimmige toorn van mensen gebruikt om Hem lof te bereiden, en hoe Hij het overige inperkt.

Want dit is een vaste waarheid: Mordechai mocht niet omkomen door Hamans hand. De vijanden van Gods kerk kunnen nooit verder gaan dan de Heere toestaat. Ze kunnen geen stap buiten Zijn toelating zetten. En zelfs als zij hun ergste plannen uitvoeren, zit er altijd een fatale fout in hun strategie, een zwak punt dat hun haat machteloos maakt. Zo dragen de goddelozen in feite de kiemen van hun eigen ondergang met zich mee. Juist wanneer zij het ijverigst woeden tegen de Allerhoogste, brengt de Heere daaruit goed voort voor Zijn volk en eer voor Zijn grote Naam.

Daarom: oordeel niet over Gods voorzienigheid alsof het losse brokstukken waren. Het is als een groot mozaïek dat in zijn geheel bekeken moet worden. Zeg niet van één enkel uur: “Dit is duister”, ook al lijkt het zo. Want die duisternis zal dienen tot licht, zoals de diepste middernacht de sterren des te helderder doet schitteren.

Vertrouw daarom voor eeuwig op de Heere, want in de HEERE Jehova is eeuwige kracht. Zijn wijsheid zal de sluwheid ondermijnen, Zijn vaardigheid zal alle bedrog overwinnen; “Hij verijdelt de plannen van de sluwen, zodat hun handen niets wezenlijks kunnen uitrichten.”

III. Vervolgens leer je dat God in Zijn voorzienigheid Zijn volk beproeft. Denk niet dat u, als dienaar

van God, aan beproevingen zult worden ontzien; dat hoort niet bij Zijn plan. “Als gij geen tuchtiging ondergaat”, zegt de apostel, “dan zijt gij bastaarden en geen zonen.” Het is Gods bedoeling om Zijn volk door moeilijkheden te onderwijzen, en u mag er niet van uitgaan dat een pijnlijke gebeurtenis buiten Zijn voorzienigheid valt. Integendeel, des te meer mag u geloven dat Hij het heeft toegelaten, want “de Heere beproeft de rechtvaardigen.”

Zie hoe ook Mordechai werd beproefd. Hij was ongetwijfeld een rustige, oudere man, maar het moet een dagelijkse kwelling voor hem geweest zijn om rechtop te blijven staan—of bewust te blijven zitten—wanneer die trotse edelman hem passeerde. Zijn collega's drongen erop aan: de koning had bevolen dat iedereen Haman eer moest bewijzen. Toch hield hij voet bij stuk. Mordechai wist heel goed wat het kon kosten om zo standvastig en onafhankelijk te blijven. Haman was immers een Amalekiet, en voor zo iemand wilde hij niet buigen.

Hoe pijnlijk moet het voor Mordechai zijn geweest toen hij hoorde dat, als gevolg van zijn houding, een bevel was uitgegaan dat alle Joden moesten sterven! Deze eerlijke, trouwe man moet diep geklaagd hebben en zichzelf verweten hebben de oorzaak te zijn van de ondergang van zijn volk. Misschien dacht hij: “Ach, wellicht ben ik te koppig geweest. Wee mij, door mijn daad zullen mijn hele huis en heel mijn volk vernietigd worden.” In diepe rouw trok hij een boetekleed aan, strooide as op zijn hoofd en weende met onuitsprekelijk verdriet. Want hoe zeker ook van zijn gelijk, het is een ondraaglijke last om anderen ongeluk te zien lijden omwille van jouw standvastigheid—laat staan hun dood.

Het is vaak gemakkelijker om zelf martelaar te zijn, dan om passief toe te zien hoe anderen lijden door jouw daden.

Ook Esther stond voor een beproeving. Omringd door alle pracht en praal van het Perzische hof had zij haar God misschien wel een tijdlang vergeten. Maar ineens bereikte haar het schokkende bericht: “Uw neef, ja, uw hele volk, zal worden vernietigd.” Angst en verdriet grepen haar aan. Haar enige hoop lag in het aangaan van het grootste gevaar: zonder uitnodiging de troonzaal van die grillige vorst betreden, die met slechts één boze blik haar kon laten ombrengen. Alles moest zij wagen voor haar volk.

Verwondert het u dat zij vreesde? Verwondert het u dat zij de gelovigen opriep tot vasten en gebed? Verwondert het u dat zij zelf, samen met haar hofdames, dagenlang bad en vastte voor Gods

aangezicht?

Weet dit: ook jij die in voorspoed leeft, bent niet geplaatst om de beproevingen te ontlopen die Gods volk treffen. Zelfs jouw positie van gemak of eer kan juist de zwaarste blijken te zijn. Want noch de nederigste plaats bij de poort, noch de hoogste troon geeft vrijstelling van de “grote verdrukking” waardoor de Kerk zich een weg naar de heerlijkheid moet banen.

En waarom zou het anders zijn? Moet goud niet in het vuur worden beproefd? Moet een sterke zuil niet leren zware lasten te dragen? Toen de Menai-brug¹ over de zeestraat gebouwd werd, verwachtte de ingenieur niet dat zij slechts lichte wagens zou dragen. Integendeel, hij zei: “Breng mij uw zwaarste treinen, want mijn brug houdt stand!”

¹ **De Menai-brug**, officieel bekend als de Menai Suspension Bridge, ligt over de Straat van Menai, een zeestraat die het vasteland van Wales scheidt van het eiland Anglesey. De brug is gebouwd om deze twee gebieden met elkaar te verbinden.

De Heere beproeft de rechtvaardigen omdat Hij hen heeft gemaakt van sterk metaal dat de beproeving moedig zal doorstaan. Hij weet dat jij door de kracht van Zijn Heilige Geest wordt gedragen en dat jij meer dan overwinnaar zult zijn. Daarom hoort beproeving bij Gods voorzienigheid voor Zijn heiligen. Dit mag een grote troost voor jou zijn, vooral wanneer u nu door moeilijke tijden gaat.

IV. Ten vierde mogen we zien dat de wijsheid van de Heere zich toont in het besturen van de kleinste gebeurtenissen, die leiden tot de grootste uitkomsten.

Hoe vaak zeggen mensen bij iets groots of opvallend gunstigs: “Wat een voorzienigheid!” Maar wanneer het gaat om kleine of onaangename dingen, zwijgt men meestal... terwijl die evengoed onder Gods leiding staan. De plaats van een gaspeldoorn op de heide is net zo vastgesteld als de troon van een koning. Het stof dat opwaait van een wagenwiel wordt net zo zeker gestuurd door Hem als de banen van planeten in hun kringloop. In Gods voorzienigheid is er evenveel bestuur in de weg die een bladluis aflegt over een rozenblad als in de opmars van een leger dat een wereldrijk in brand zet. Alles, klein en groot, ligt in de hand van de Heere, die op Zijn troon in de hemel zit en wiens koninkrijk alles omvat. De geschiedenis van Esther laat dit helder zien.

We zijn aangekomen bij het punt waarop Esther naar de koning moet gaan om haar volk te redden.

Gesterkt door vasten en gebed, maar ongetwijfeld bevend van angst, betreedt zij het binnenhof. Daar stak de koning meteen de gouden scepter uit, welwillend jegens haar. En wanneer zij alles mag verzoeken wat zij verlangt, nodigde zij hem slechts uit: “Kom met Haman naar een maaltijd.” De koning gaat akkoord. Een eerste banket volgt—maar bij haar kans om te spreken houdt Esther zich opnieuw stil. In plaats van haar geheim te onthullen, vraagt zij om een tweede maaltijd, waar zij opnieuw de koning en Haman uitnodigt.

Waarom sprak zij niet, terwijl de koning zo toegeeflijk was, betoverd door haar schoonheid en beloofd had niets te weigeren? Was zij te verlegen? Werd zij ontmoedigd door de hoge gunst waarin Haman stond? Wij weten het niet zeker. Hoe dan ook, soms gedragen wij mensen ons onverklaarbaar. Maar achter Esthers uitstel zat veel meer dan menselijke zwakheid. Het was eenvoudigweg nog niet Gods uur. Hij hield haar woorden tegen, omdat het juiste moment nog moest komen. Misschien voelde Esther spijt en verwarring, maar de Heere wist wat Hij deed.

Want kijk wat God ondertussen bewerkte. Haman verliet datzelfde banket hoog verheugd, maar door Mordechais onverzettelijkheid voelde hij zich diep gekrenkt. Zijn vrouw en vrienden spoorden hem niet tot geduld, maar tot wraak aan: “Richt een galg op—hoog, zichtbaar boven je huis! Vraag morgenvroeg aan de koning om Mordechai daaraan te hangen. Dan zul je vrolijk naar het volgende banket gaan!” Diezelfde nacht werden de arbeiders aan het werk gezet om de galg te bouwen.

Schijnbaar een kleinigheid, dat Haman juist die avond zo woedend was. Maar dit detail was beslissend. Want daardoor was hij de volgende ochtend vroeg in het paleis aanwezig, precies op het moment dat de koning vroeg: “Wie is er in de voorhof?”

Maar nog opmerkelijker is dit: terwijl de galg werd opgericht, kon de koning diezelfde nacht de slaap niet vatten. Waarom juist die nacht? Waarom die rusteloosheid? Ahasveros mocht dan over honderdzevenentwintig provincies regeren—hij had geen macht over één uur slaap. Wat moest hij doen? Muziek laten spelen? Verhalen of liederen van een minstreel aanhoren? Nee, hij zegt eenvoudig: “Breng een boek.”

En wélk boek? Niet een geurende rol vol liefdesliederen of poëzie, maar de droge, lange *kronieken van het rijk*. Saai, maar precies wat God wilde. Daarin bevonden zich duizenden verslagen. Uit al die mogelijke documenten werd zómaar het boek van de stad Susa gekozen, en precies dáárin las de voorlezer het verhaal van de samenzwering die ooit door Mordechai was ontdekt en aan de koning

was gerapporteerd—maar tot dan nooit beloond.

Was dat toeval? Zeker niet. Wie had gedacht dat een slapeloze keizer, een willekeurig gekozen boek, en een toevallig opengeslagen bladzijde het middel zouden worden om Gods plan te laten schitteren? Nee, achter dit alles stond de hand van de Voorzienigheid. Zoals de Joden zelf zeiden: de rol viel dicht, en toen hij openging, lag daar precies het verslag van Mordechai. Hoe het ook ging, de Heere zelf leidde het. Hij wist in welk boek het stond, en Hij liet het precies op die plaats terechtkomen.

Menselijk gesproken was het bijna ondenkbaar, één op een miljoen kans, dat de koning van Perzië midden in de nacht de kroniek van zijn eigen koninkrijk zou lezen en dat hij precies op dit deel zou uitkomen. Maar dat was nog niet alles. De koning raakt geïnteresseerd, hij had willen gaan slapen, maar die wens verdwijnt en hij heeft haast om te handelen. Hij zegt: “Deze man Mordechai heeft mij goede diensten bewezen, is hij daarvoor beloond?” “Nee.” Dan roept de impulsieve vorst: “Hij zal onmiddellijk worden beloond. Wie is er in de voorhof?”

Het was hoogst onwaarschijnlijk dat de luxueuze Ahasveros haast had om recht te doen, want hij had duizenden keren onrecht gedaan zonder wroeging, vooral die dag toen hij moedwillig het doodvonnis van diezelfde Mordechai en zijn volk ondertekende. Voor één keer is de koning vastbesloten rechtvaardig te zijn, en aan de deur staat Haman. Maar jij kent het vervolg van het verhaal en hoe hij Mordechai in staatseer door de straten moest leiden.

Het lijkt een kleinigheid of jij of ik vannacht zullen slapen of rusteloos in ons bed zullen woelen, maar weet dat God bij ons zal zijn, of we nu slapen of wakker zijn. We weten niet wat Zijn bedoeling is, maar Zijn hand is erin, en niemand slaapt of waakt dan volgens het besluit van de Heere.

Let goed op hoe deze gebeurtenis de weg bereidde voor de koningin bij het volgende banket. Toen zij haar verdriet openbaarde en vertelde over de dreigende vernietiging van de Joden, en wees op die goddeloze Haman, moest de koning des te meer geïnteresseerd en bereid zijn om haar verzoek in te willigen. Zeker omdat de man die zijn leven had gered een Jood was, en omdat hij al de hoogste eerbewijzen had toegekend aan een man die in alle opzichten geschikt was om zijn waardeloze favoriet te vervangen.

Alles was in orde, de samenzweerder was ontmaskerd, het schavot stond klaar, en hij die het had bevolen moest zijn eigen plannen uitvoeren.

V. Onze volgende les is dit: De Heere roept in Zijn voorzienigheid Zijn dienaren op om actief te zijn.

De redding van het volk in de dagen van Esther gebeurde volledig door Gods voorzienigheid, maar dat betekende niet dat de mensen zelf niets hoefden te doen. Integendeel: ze moesten bidden, en ze deden dat ook. Mordechai en alle Joden in Susa vastten en riepen tot de Heere.

Soms vragen ongelovigen: “Wat voor verschil kan bidden maken?” Mijn broeder, gebed is een wezenlijk onderdeel van Gods voorzienigheid. Zó wezenlijk zelfs, dat je door heel de Schrift ziet: wanneer de Heere Zijn volk verlossing schenkt, dan was dat volk altijd vooraf in gebed gegaan.

Men zegt soms dat gebed geen invloed zou hebben, dat het Gods plannen niet kan veranderen. En dat is waar: wij hebben nooit gedacht dat gebed Gods raadsbesluit wijzigt. Maar gebed maakt wél deel uit van Zijn raadsplan. Het is een onmisbaar radertje in het grote raderwerk van Gods voorzienigheid. De Heere legt het bidden in het hart van Zijn volk, en juist daardoor schenkt Hij Zijn zegen.

Mordechai wist vrijwel zeker dat de Heere Zijn volk zou verlossen—dat vertrouwen sprak hij ook uit. Maar hij bleef intussen niet stilzitten. Hij spoorde Esther aan om zich te laten gebruiken, en toen zij aarzelde, sprak hij die gedenkwaardige woorden: “Want als je je in deze tijd in diep stilzwijgen hult, dan zal er vanuit een andere plaats verlichting en verlossing voor de Joden komen, maar jij en het huis van je vader zullen omkomen.” Gesterkt door deze boodschap bereidde Esther zich voor op de taak die voor haar lag. Ze bleef niet passief zeggen: “De Heere zal deze zaak regelen, ik hoef niets te doen.” Nee, ze smeekte God, waagde haar leven en alles wat ze had voor haar volk, en handelde daarna zeer wijs en discreet in haar gesprekken met de koning.

Zo, mijn broeder, mag ook jij vertrouwen op Gods voorzienigheid, maar niet passief blijven. Wij geloven dat God een uitverkoren volk heeft, en juist daarom prediken wij—want wij hopen dat, in de handen van Zijn Geest, ons werk een middel mag zijn om dat volk tot Christus te brengen. Wij geloven dat God Zijn kinderen zowel heiligheid in dit leven als heerlijkheid in de eeuwigheid heeft toebedeeld, en juist daarom strijden wij tegen de zonde en zoeken wij die rust die voor het volk van God is weggelegd.

Echt geloof in Gods voorzienigheid verlamt geen enkele hand—het maakt juist ijverig. Wij werken alsof alles van ons afhangt, maar ondertussen vertrouwen wij rustig dat alles in werkelijkheid van de Heere afhangt.

VI. Nu sluiten we ons historisch overzicht af met de opmerking dat uiteindelijk DE HEERE DE VOLLEDIGE NEDERLAAG VAN ZIJN VIJANDEN EN DE VEILIGHEID VAN ZIJN VOLK BEREIKT. Nooit werd iemand zo volledig verslagen als Haman, nooit werd een plan zo volledig gedwarsboomd. Hij werd gevangen in zijn eigen val, en hij en zijn zonen werden opgehangen aan het schavot dat voor Mordechai was opgericht.

De Joden verkeerden in groot gevaar, want zij zouden op één bepaalde dag vernietigd worden. Hoewel Esther bij de koning voor hun leven smeekte, kon hij zijn besluit niet wijzigen, ook al wilde hij dat wel. Dat kwam omdat het een wet was die niet kon worden veranderd: de wet van de Meden en de Perzen. De koning kon wel beslissen wat hij wilde, maar als hij eenmaal een besluit had genomen, kon hij het niet meer terugdraaien. Het volk vond het beter zich te onderwerpen aan de strengste wet dan volledig overgeleverd te zijn aan de grillen van hun heerser.

Wat moest er nu gebeuren? Het besluit om de Joden te doden was genomen en kon niet worden teruggedraaid. Maar er kwam een uitweg: er werd een ander decreet uitgevaardigd dat de Joden toestemming gaf zich te verdedigen en de bezittingen van iedereen die hen durfde aan te vallen in beslag te nemen. Zo neutraliseerde het ene decreet het andere. Met grote haast werd dit bevel in het hele koninkrijk verspreid. Op de afgesproken dag kwamen de Joden voor zichzelf op en doodden hun vijanden.

Volgens hun overlevering probeerde niemand hen aan te vallen behalve de Amalekieten, en dus werden alleen de Amalekieten gedood. Het geslacht van Amalek werd op die dag volledig van de aardbodem weggevaagd. God gaf de Joden hierdoor een hoge positie in het rijk, en wij horen dat velen Jood werden of zich bekeerden tot de God van Abraham, omdat zij zagen wat God had gedaan. Zoals ik al zei, liet God soms lichtstralen door de dikke duisternis schijnen, en wat voor een straal moet dit zijn geweest! Alle mensen waren verbijsterd toen ze ontdekten dat de Hebreëen ter dood gebracht konden worden, maar zij waren nog nét iets meer verbaasd toen het decreet kwam dat zij zich mochten verdedigen. De hele wereld vroeg zich af: “Waarom is dit?” En het antwoord was: “De levende God die door de Joden wordt aanbeden, heeft Zijn wijsheid getoond en Zijn volk gered.” Alle volken moesten erkennen dat er een God is in Israël. Zo werd het Goddelijke plan geheel volbracht, werd Zijn volk veiliggesteld en werd Zijn Naam tot aan het einde van de wereld verheerlijkt.

Uit dit alles leren we de volgende lessen.

Ten eerste is het duidelijk dat de Goddelijke wil wordt volbracht, en toch zijn mensen volkomen vrij. Haman handelde naar eigen goeddunken, Ahasveros deed wat hij wilde, Mordechai volgde zijn hart en Esther deed dat ook. We zien geen inmenging, geen dwang. Daarom rust de volle zonde en verantwoordelijkheid op elke schuldige. Toch handelt niemand, ondanks zijn volkomen vrijheid, anders dan de Goddelijke voorzienigheid had voorzien.

“Ik begrijp het niet,” zou iemand misschien zeggen. Mijn beste vriend, ik moet toegeven dat ik dat ook vaak denk: ik begrijp het echt niet. Ik heb veel mensen gekend die dachten alles te begrijpen, maar ik denk dat ze eigenlijk een te hoge dunk van zichzelf hadden. Sommige van mijn broeders ontkennen de vrije wil en houden zo het probleem buiten; anderen beweren dat er geen voorbestemming is en ontwijken het zo. Omdat ik niet uit de moeilijkheid wil komen en geen deel van de waarheid wil negeren, geloof ik dat zowel vrije wil als voorbestemming feiten zijn. Hoe ze samen kunnen gaan, weet ik niet en wil ik ook niet weten. Ik ben tevreden met alles wat God mij wil openbaren, en ik ben tevreden met wat Hij mij niet openbaart.

Daar heb je het: de mens is vrij in wat hij doet, verantwoordelijk voor zijn daden, werkelijk schuldig wanneer hij kwaad doet, en zal terecht gestraft worden. Als hij verloren gaat, ligt de schuld bij hemzelf. Maar toch is er Iemand die over alles heerst en, zonder medeplichtig te zijn aan hun zonden, zelfs de daden van goddeloze mensen gebruikt om Zijn heilige en rechtvaardige doeleinden te dienen. Geloof deze twee waarheden, en je zult ze in het dagelijks leven praktisch aan elkaar verbonden zien, ook al zul je geen theorie kunnen bedenken om ze op papier met elkaar in overeenstemming te brengen.

Vervolgens leren we welke wonderen God kan doen zonder dat er sprake is van een openlijk wonder of een bovennatuurlijke onderbreking van de natuurwetten. Wanneer God een wonder verricht door de natuurwetten te laten stoppen of op te heffen, zijn mensen diep verbaasd en zeggen ze: “Dit is de vinger van God.” Maar tegenwoordig hoor je vaak mensen zeggen: “Waar is jullie God dan? Hij heft de natuurwetten toch niet meer op?”

Ik zie God heel duidelijk in de geschiedenis van Farao, maar ik moet toegeven dat ik Hem minstens zo helder zie in het verhaal van Haman – misschien zelfs in nog groter licht. (Ik zeg dit met eerbied voor Zijn heilige Naam.) Het is namelijk een vrij ruwe manier om een doel te bereiken als de Heer

het wiel van de natuur stilzet en de wijze, bewonderenswaardige wetten omkeert. Dat toont zeker Zijn macht, maar het laat Zijn onveranderlijkheid niet zo duidelijk zien.

Wanneer de Heere daarentegen alles op de gewone, natuurlijke wijze laat verlopen, wanneer jouw gedachten, ambities en hartstochten vrij hun gang mogen gaan, en Hij toch Zijn doel bereikt, is dat dubbel zo wonderlijk. In de wonderen rond Farao zien we de vinger van God, maar in de wonderen van Zijn voorzienigheid, juist zonder duidelijke mirakels, zien we de hand van God.

Ook vandaag, wat er ook gebeurt – of het nu oorlog is tussen Duitsers en Fransen, een mars naar Coomassie, of een verandering in ons eigen bestuur – zal het oplettende oog de Heere net zo duidelijk zien als wanneer bergen door een wonder van hun plek zouden wijken of wateren als muren rechtop zouden blijven staan. Ik ben er zeker van dat God in deze wereld aanwezig is, ook bij mij thuis, in mijn kamer, en dat Hij mijn zaken leidt en alles ordent voor mij en voor ieder van Zijn kinderen. We hebben geen openlijke, grote wonderen nodig om van Zijn werk overtuigd te raken; de wonderen van Zijn voorzienigheid zijn even indrukwekkend.

Verder leren we hoe veilig de Kerk van God is. Er was een tijd dat het leek alsof het volk van God volledig in Hamans macht was. Nero zei eens dat hij wenste dat zijn vijanden allemaal één hals hadden, zodat hij ze met één klap kon vernietigen; en Haman leek die macht te hebben. Toch werd het uitverkoren volk bevrijd. Het Joodse volk bleef bestaan tot de komst van de Messias, die nog altijd bestaat en zal blijven, totdat zij de stralende toekomst ontvangen die voor hen is bestemd.

Zo is het ook met Gods Kerk vandaag. De vijanden van de waarheid kunnen de kaars die God heeft aangestoken nooit doven, ze kunnen het levende zaad dat de Heere Jezus met Zijn bloed heeft gezaaid in Zijn volk nooit verpletteren. Broeder, wees niet bang, maar vestig jouw hart op God.

We zien ook dat de goddelozen beslist slecht zullen eindigen. Ze mogen dan machtig zijn, God zal hen neerhalen. Ze mogen sluw zijn, plannen smeden en denken dat zelfs God hun medeplichtige is omdat alles gaat zoals zij willen. Toch mag je ervan verzekerd zijn dat de zonde je zullen inhalen. Ze mogen zo diep graven als de hel, maar God zal hen ondermijnen. Ze mogen zo hoog klimmen als de sterren, maar God zal boven hen staan om hen neer te werpen.

Goddeloze mens, als je wijs bent, keer dan af van je strijd tegen de Allerhoogste. Je kunt Hem niet weerstaan, noch Hem te slim af zijn. Ik smee je: stop met deze nutteloze verzetshouding en luister naar het Evangelie dat zegt: “Belijd je zonden en keer er van af. Geloof in Jezus, de Zoon van God,

het grote verzoenende Offer, en ook jij zult worden gered.” Doe je dat niet, dan zullen jouw ongerechtigheden op jouw eigen hoofd vallen.

Ten slotte, laat elk kind van God zich verheugen dat wij een Beschermmer hebben die zo dicht bij de troon staat. Elke Jood in Susa voelde hoop toen hij zich herinnerde dat de koningin een Jodin was. Vandaag mogen wij blij zijn dat Jezus verheven is:

“He is at the Father’s side,
The Man of love, the crucified.”

Hoe veilig zijn al Zijn volk, want “als iemand gezondigd heeft: wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.” Er is één die in de schoot van God ligt en zal pleiten voor allen die op Hem vertrouwen.

Wees daarom niet ontmoedigd, maar laat je ziel rusten in God en wacht geduldig op Hem. Want eerder zullen hemel en aarde voorbijgaan dan dat wie op de Heere vertrouwt verloren zal gaan. “Zij zullen niet beschaamd en niet te schande worden, voor eeuwig niet, nooit!” Amen.

